

PRACTICAL LESSON

Mohimi në gjuhën shqipe

Lesson category: Mësime të gjuhës shqipe

Pjesëzat «nuk», «s'», «mos» dhe «as», vendi i tyre në fjali dhe rregulli i mohimit të dyfishtë.

Mohimi në gjuhën shqipe

Shqipja e shpreh mohimin me **pjesëza**, jo me ndryshim të foljes. Zgjedhja e pjesëzës varet nga *mënyra* e foljes, prandaj mohimi është edhe një provë e mirë se sa mirë e njohim sistemin foljor.

Katër pjesëzat mohuese

Pjesëza	Përdoret me	Shembull
nuk	dëftoren, kushtoren, habitoren	Nuk erdhi. Nuk do të vija.
s'	si e mësipërmja, në ligjërime më të lirë	S'e di. S'ka problem.
mos	urdhëroren, lidhoren, dëshiroren	Mos fol! Të mos vonohesh.
as	për mohim të shtuar	As erdhi, as njoftoi.

Rregulli i artë: nëse folja është në urdhërore ose në lidhore, mohimi është **mos**; kudo tjetër është **nuk** ose **s'**.

Vendi i pjesëzës

- Pjesëza qëndron **para foljes**: **Nuk** punoj sot.
- Para trajtave të shkurtra: **Nuk** e lexova. **Nuk** ia dhashë.
- Para pjesëzës *do* te e ardhmja: **Nuk** do të vij. — jo *do* të nuk vij.
- Pas të te lidhorja: Të **mos** harrosh.

Mohimi i dyfishtë

Ky është ndryshimi më i madh nga anglishtja. Kur në fjali ka një fjalë mohuese si **askush**, **asgjë**, **asnjë**, **kurrë**, **askund**, **aspak**, folja **duhet** të mohohet gjithashtu:

Gabim	Saktë
<i>Askush erdhi.</i>	Askush nuk erdhi.
<i>Asgjë ndryshoi.</i>	Asgjë nuk ndryshoi.
<i>Kurrë kam parë.</i>	Kurrë nuk kam parë.

Gabim	Saktë
Aspak jam i lodhur.	Aspak nuk jam i lodhur.

Fjalët mohuese

askush, asgjë, asnjë, askund, asnjëherë, kurrë, aspak, aspak, kurrësesi. Në fjali pohuese e pyetëse u përgjigjen format **dikush, diçka, ndonjë, diku, ndonjëherë:** A ke parë **ndonjëherë** ...? — Jo, **kurrë nuk** kam parë.

Përgjigjet mohore

- Jo, faleminderit.
- Jo, aspak.
- Nuk e di. / S'e di.
- Për fat të keq, jo. — refuzim i sjellshëm.
- Aspak! — mohim i fortë.

Nga letërsia shqipe

Migjeni e mbyll *Poemën e mjerimit* me një ndërtim ku mohimi bart tërë peshën e mesazhit: mjerimi **nuk** kërkon mëshirë, por drejtësi. Pjesëza mohuese vihet përballë një pohimi të fortë — një teknikë e zakonshme edhe në ligjërimin e përditshëm: *Nuk kërkoj ndihmë, kërkoj mirëkuptim.*

Fjalët sinjalizuese

Prania e **as-** në fillim të një fjale (askush, asgjë, asnjë, askund) sinjalizon menjëherë se folja duhet mohuar. Urdhërorja dhe lidhorja sinjalizojnë **mos**.

Gabimet e zakonshme

Gabim	Saktë	Pse
Nuk fol!	Mos fol!	urdhërorja kërkon mos
Do të nuk vij.	Nuk do të vij.	pjesëza qëndron para do
Askush nuk erdhi asnjë.	Askush nuk erdhi.	një fjalë mohuese mjafton
s e di	s'e di	s' shkruhet me apostrof
Të nuk harrosh.	Të mos harrosh.	lidhorja kërkon mos

Provo vetë

1. ___ erdhi askush në takim. (Nuk)
2. ___ u vono, të lutem! (Mos)
3. Kurrë ___ kam qenë në Vlorë. (nuk)
4. ___ do të shkoj nesër. (Nuk)
5. Të ___ harrosh detyrat! (mos)

Burime dhe referencia

- Migjeni, *Poema e mjerimit*, te Vargjet e lira, 1936.
- Gramatika e gjuhës shqipe I – Morfologjia, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2002.
- Gramatika e gjuhës shqipe II – Sintaksa, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2002.
- Drejtshkrimi i gjuhës shqipe, Instituti i Gjuhësisë dhe i Letërsisë, Tiranë, 1973.
- Fjalori i gjuhës shqipe, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2006.

ENGLISH FOR LIFE